

คุยกับผู้อ่าน

เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2528 มีการประชุมใหญ่คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ 10 สาขา ของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สภาวิจัยแห่งชาติ) ที่บางเขน เพื่อพิจารณาปัญหาที่สำคัญ ๆ ของประเทศและนโยบายที่จะทำให้การวิจัยสามารถแก้ปัญหาของประเทศ จะไม่ขอกล่าถึงเรื่องราวที่ได้มีการอภิปราย ท่านที่สนใจอาจขอได้จากสำนักงานแห่งนั้น

ที่ผมอยากจะชี้ชวนให้สนใจก็คือ การขาดวัฒนธรรมทางวิชาการในบ้านเมืองของเรา วัฒนธรรมทางวิชาการในที่นี้ หมายถึงการมีวัฒนธรรมในการ แสวงหา สร้าง และใช้วิชาการในชีวิตประจำวัน และในการทำงานน้อยใหญ่ ที่ว่าขาดวัฒนธรรมทางวิชาการนั้นเห็นได้ทั่วไป เช่น

รัฐบาล ก็ไม่สู้สนใจ แสวงหา สร้าง และใช้วิชาการ

รัฐสภา ก็ไม่สู้สนใจ แสวงหา สร้าง และใช้วิชาการ

ที่ร้ายก็คือมหาวิทยาลัยก็ไม่สู้สนใจ แสวงหา สร้าง และใช้วิชาการ!

เมื่อขาดวิชาการกันไปทั่ว คนของเราก็ไม่ฉลาดในการที่จะเข้าใจธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งหลาย ไม่เข้าใจวิธีการที่จะแก้ปัญหาและก่อประโยชน์ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นในบ้านเมือง

ยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันว่าอะไรคือ **ความรู้** อะไรคือ**วิชาการ** คนไทยจำนวนมากเห็นว่าหนังสือ หรือตำราที่ฝรั่งหรือไทย แต่งไว้คือความรู้หรือวิชาการ ซึ่งก็อาจจะไม่ผิด แต่ความรู้หรือวิชาการประเภทนั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญาที่จะเกิดการพัฒนา เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องมิได้มีส่วนในการสร้างความรู้ หรือวิชาการนั้นขึ้นมา

ยกตัวอย่าง ครูสอนสุขศึกษาจากหนังสือ ซึ่งก็สอนกันมาชั่วมักับชั่วมักับแต่ไม่ค่อยได้ผลอะไรกับนักเรียนและครู เพราะทั้งนักเรียนและครูไม่ได้มีส่วนสร้างความรู้ขึ้นมา

ตรงข้าม ถ้าครูให้นักเรียนแต่ละคนทำบันทึกว่า ในเดือนหนึ่ง ๆ นักเรียนเจ็บป่วยเป็นอะไรกันบ้าง แล้วเอามาดูร่วมกันทั้งชั้น จะเกิดความรู้ร่วมกันขึ้นมา ครูก็รู้ว่านักเรียนมีปัญหาอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน เมื่อไร เป็นกับใคร ฯลฯ นักเรียนก็มีความรู้เกี่ยวกับตนเองขึ้นมา และนี่คือการวิจัย ครูกับนักเรียนวิจัยร่วมกัน ผลของการวิจัยก็เป็นการสอน และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้

การวิจัยมิใช่เป็นเรื่องเฉพาะนักวิจัยในห้องวิจัย แต่การวิจัยควรอยู่ทุกหนทุกแห่ง ตั้งแต่ที่ทำงานรัฐบาล ในห้องเรียน ไปจนถึงท้องไร่ท้องนา ถ้าเรามีวัฒนธรรมแห่งการวิจัย หรือแห่งความรู้หรือวิชาการที่แท้จริง จะทำให้เราเข้มแข็งทางปัญญา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ของคนไทย รวมทั้งปัญหาการไม่มีที่เรียนและไม่มียานทำด้วย